# Şiir Türleri (İçeriğine Göre)

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

**KONU ÖZETİ**

- Şiirin temel unsurlarından biri **içeriktir**: Şair, yüreğinde derinden duymadığı bir duyguyu şiire dönüştüremez. Şiirler içeriklerine göre **lirik, epik, pastoral, didaktik ve satirik** olmak üzere beş gruba ayrılır.
- **Lirik şiir:** Aşk, ayrılık, özlem, ölüm, doğa sevgisi gibi duyguların coşkulu, içli bir dille anlatıldığı şiirdir. Mecaz ve yan anlamlı sözcüklerle, ahenge önem verilerek yazılır.
- **Epik şiir:** Savaş, kahramanlık, yiğitlik ve yurt sevgisini konu alır; bir milletin tarihindeki önemli olaylar ve kahramanlar coşkulu bir dille anlatılır. **Pastoral şiir:** Doğa güzelliklerini, köy, yayla ve çoban hayatını ve bunlara duyulan özlemi anlatır (pastoral: "çobanlarla ilgili").
- **Didaktik şiir:** Okura öğüt ya da bilgi vermek, bir düşünceyi benimsetmek amacıyla yazılan öğretici şiirdir. **Satirik şiir:** Kişilerin ve toplumun aksayan yönlerini iğneleyici, alaycı bir dille eleştirir; divan edebiyatında **hiciv**, halk edebiyatında **taşlama** adını alır.
- Bir şiirin türü belirlenirken ağır basan duygu ve amaç esas alınır; bir şiirde birden fazla türün özellikleri görülebilir.

## KOLAY Isınma Soruları (1–10)

**1**

Şiir türlerini içerik özellikleriyle eşleştiriniz.

1. lirik 2. epik 3. pastoral 4. didaktik 5. satirik

a) Kahramanlık ve yurt sevgisini anlatır.

b) Toplumun ya da kişilerin aksaklıklarını iğneleyerek eleştirir.

c) Duyguları coşkulu ve içli bir dille dile getirir.

d) Öğüt vermek, bir düşünceyi öğretmek amacıyla yazılır.

e) Doğayı, köy ve çoban hayatını anlatır.

**2**

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yazınız.

a) Satirik şiire divan edebiyatında ..... denir.

b) Satirik şiire halk edebiyatında ..... denir.

c) "Pastoral" sözcüğü ".....larla ilgili" anlamına gelir.

**3**

"Beni candan usandırdı cefadan yâr usanmaz mı
Felekler yandı âhımdan murâdım şem'i yanmaz mı"
(Fuzûlî)

Bu beyit içeriğine göre hangi şiir türüne örnektir?

A) Epik B) Didaktik C) Satirik D) Lirik E) Pastoral

4 "Âyinesi iştir kişinin lâfa bakılmaz
Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde"
(Ziya Paşa)
Bu beyit içeriğine göre hangi şiir türüne örnektir?

A) Lirik B) Epik C) Pastoral D) Satirik E) Didaktik

5 "Vatanın bağrına düşman dayadı hançerini
Yoğ imiş kurtaracak bahtı kara mâderini"
(Namık Kemal)
Bu dizeler içeriğine göre hangi şiir türüne örnektir?

A) Pastoral B) Didaktik C) Epik D) Satirik E) Lirik

6 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) Epik şiirlerde olaylar coşkulu bir dille anlatılır.
( ) Pastoral şiirler savaş ve kahramanlığı konu alır.
( ) Didaktik şiirler öğretici özellik taşır.
( ) Bir şiirde birden fazla şiir türünün özelliği görülebilir.

7 "Koyunlar yamaçta, çoban kavalda
Kekik kokusu var serin havada
Derenin sesine karışır çanlar
Şehirde unuttum, yeniden anlar"
Bu dörtlük içeriğine göre hangi şiir türüne örnektir?

A) Epik B) Pastoral C) Satirik D) Didaktik E) Dramatik

8 "Makam sahibine yağ çeken bilir
İşini bilene kapı açılır
Liyakat dediğin bir masal olmuş
Torpili olanın yolu hep düzmüş"
Bu dörtlük içeriğine göre hangi şiir türüne örnektir?

A) Satirik B) Lirik C) Pastoral D) Epik E) Didaktik

9 Aşağıdakilerden hangisi **lirik** şiirin konuları arasında yer almaz?

A) Aşk B) Ayrılık acısı C) Ölüm korkusu D) Bir bilim kuralını öğretmek E) Özlem

10 "Şair, şiirin içeriğini yüreğinde duymadan şiir yazamaz." yargısını bir cümleyle açıklayınız.

## ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 "Toprağa düşen her damla kan
Bir fidan olur bu vatanda
Sancak yere düşmez bu yurtta
Nöbet tutar er, dağda, ovada"
Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

A) Doğa güzellikleri ve çoban hayatı anlatılmıştır.
B) Yurt sevgisi dile getirilmiştir.
C) Kahramanlık duygusu öne çıkmıştır.
D) Epik şiir özellikleri taşımaktadır.
E) Coşkulu bir söyleyiş vardır.

12 Aşağıdaki dizelerin hangisinde **didaktik** bir söyleyiş vardır?

A) "Gözlerin bir deniz, ben kıyısında bir yolcu"
B) "Yaylanın serin suyu, kuzuların meleyişi"
C) "Söz ağızdan bir çıkar, geri dönmez bir daha / Düşünmeden söyleme, sonra kalırsın tek başına"
D) "Ata yurdu için dağa çıktı yiğitler"
E) "Koltuğunu seven beyin gözü hiç doymaz"

13 Aşağıdaki konuları işleyecek şiirlerin hangi türde olacağını yazınız.
a) Malazgirt zaferi: .....
b) Gurbetteki bir gencin annesine özlemi: .....
c) Yaz aylarında yaylaya göç eden bir obanın hayatı: .....
ç) Rüşvet ve adam kayırmanın eleştirisi: .....

14 Hiciv ve taşlama ile ilgili aşağıdakilerden hangisi **doğrudur**?

A) Hiciv halk edebiyatında, taşlama divan edebiyatında kullanılır.
B) İkisi de lirik şiirin türleridir.
C) Hiciv öğüt veren, taşlama kahramanlık anlatan şiirdir.
D) İkisi de doğa güzelliklerini anlatır.
E) İkisi de satirik şiirin farklı edebiyat geleneklerindeki adlarıdır.

15 "Ağlasam sesimi duyar mı yâr
Geceler uzun, yollar dar
Bir mektup gelmez o diyardan
Kalbimde hasret, dilimde kar"
Bu dörtlükte ağır basan duygu ve şiirin türü aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

A) Kahramanlık – epik
B) Hasret – lirik
C) Öğüt – didaktik
D) Eleştiri – satirik
E) Doğa sevgisi – pastoral

16 "Pastoral" türde özgün iki dize yazınız.

17 Lirik şiirde coşkunluğu sağlamak için şairlerin başvurduğu yol aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilimsel terimleri sıralamak
B) Tarihî olayları tarih sırasıyla aktarmak
C) Sayısal verilere yer vermek
D) Mecaz ve yan anlamlı sözcükler kullanıp ahenge özen göstermek
E) Öğütleri madde madde yazmak

18 "Beni candan usandırdı cefadan yâr usanmaz mı
Felekler yandı âhımdan murâdım şem'i yanmaz mı"
(Fuzûlî)
Bu beyitle ilgili aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

A) Aşkın verdiği acı dile getirilmiştir.
B) Savaşta gösterilen kahramanlık coşkuyla anlatılmıştır.
C) Abartmaya (mübalağa) başvurulmuştur.
D) Lirik şiir özelliği taşımaktadır.
E) Sevgilinin eziyetinden yakınılmıştır.

19 Aşağıdakilerden hangisi **epik** şiirin özelliklerinden biri değildir?

A) Kişilerin kusurlarını alaycı bir dille eleştirmesi
B) Savaş ve kahramanlık konularını işlemesi
C) Bir milletin tarihindeki önemli olayları anlatması
D) Olayları coşkulu bir dille aktarması
E) Yurt sevgisini dile getirmesi

20 Aşağıdaki şiir başlıklarından hangisinin **satirik** bir şiire ait olması en olasıdır?

A) "Yaylada Bir Sabah"
B) "Sakarya Kıyısında Destan"
C) "Makamı Sağlam Beylere Övgü (!)"
D) "Annemin Elleri"
E) "Oğluma Öğütler"

## ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 I. "Dağlar yeşile büründü, sürüler çıktı yaylaya"
II. "Yiğitler at sürdü sınır boyuna, düşman kaçtı"
III. "Doğru söyle, az söyle; çok sözün kıymeti olmaz"
IV. "Senden ayrı her gece bir asır gibi geçer"
Bu dizeler sırasıyla hangi şiir türlerine örnektir?

A) lirik – epik – satirik – pastoral
B) pastoral – didaktik – epik – lirik
C) epik – pastoral – didaktik – satirik
D) pastoral – epik – satirik – lirik
E) pastoral – epik – didaktik – lirik

22 "Bu şiir, bir yandan yurdun güzel yaylalarını, sürüleri, pınarları anlatırken bir yandan da bu toprakları korumak için canını veren yiğitlere seslenir."
Tanıtılan şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Yalnızca satirik özellikler taşımaktadır.
B) Didaktik ve satirik özellikler ağır basmaktadır.
C) Hiçbir şiir türünün özelliğini taşımamaktadır.
D) Pastoral ve epik şiir özelliklerini bir arada taşımaktadır.
E) Yalnızca lirik şiir özellikleri vardır.

**23** "Makam sahibine yağ çeken bilir
İşini bilene kapı açılır
Liyakat dediğin bir masal olmuş
Torpili olanın yolu hep düzmüş"
Bu dörtlüğün türü göz önüne alındığında şairin tutumu için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Doğaya karşı hayranlık duyan bir tutum takınmıştır.
B) Sevgiliye karşı özlem dolu bir tutum takınmıştır.
C) Kahramanları öven coşkulu bir tutum takınmıştır.
D) Tamamen yansız, bilgi veren bir tutum takınmıştır.
E) Toplumdaki haksızlığa karşı iğneleyici ve eleştirel bir tutum takınmıştır.

**24** Aşağıdaki dizeleri okuyunuz.
"Toprağın kokusunu bilir misin, kardeş?
Emek verene verir, tembele hiç vermez."
Bu dizeler hangi şiir türünün özelliklerini taşır? Gerekçesiyle yazınız.

**25** Bir öğrenci, bayram sabahı köyüne dönen bir gurbetçinin sevincini ve ayrılık yıllarının acısını anlatan bir şiir yazmıştır.
Bu şiir içeriğine göre hangi türe **en yakındır**?

A) Epik B) Lirik C) Didaktik D) Satirik E) Pastoral

**26** "Şiir türleri kesin sınırlarla ayrılmaz; bir kahramanlık şiirinde lirizm, bir doğa şiirinde öğüt bulunabilir."
Bu yargıdan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Her şiir yalnızca tek bir türün özelliğini taşır.
B) Kahramanlık şiirlerinde duygu bulunmaz.
C) Bir şiirin türü, onda ağır basan içerik özelliğine göre belirlenir.
D) Doğa şiirleri öğüt veremez.
E) Şiir türlerinin belirlenmesi imkânsızdır.

**27** Aşağıda verilen şiir türlerine uygun birer konu yazınız.
Lirik: .....
Epik: .....
Satirik: .....

**28** "Vatanın bağrına düşman dayadı hançerini
Yoğ imiş kurtaracak bahtı kara mâderini"
(Namık Kemal)
"Âyinesi iştir kişinin lâfa bakılmaz
Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde"
(Ziya Paşa)
Bu iki şiir parçası için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İlki epik, ikincisi didaktik özellik taşımaktadır.
B) İkisi de lirik şiirdir.
C) İlki pastoral, ikincisi satiriktir.
D) İkisi de satirik şiirdir.
E) İlki didaktik, ikincisi epiktir.

**29** Aşağıdaki açıklamalardan hangisi **pastoral** şiiri tanımlamaz?

A) Doğa güzelliklerini anlatır.
B) Köy ve yayla hayatını işler.
C) Çoban hayatına yer verir.
D) Kırsal hayata duyulan özlemi dile getirebilir.
E) Kişilerin ve toplumun kusurlarını alaycı bir dille eleştirir.

**30** Seçtiğiniz bir şiir türünde (lirik, epik, pastoral, didaktik ya da satirik) özgün bir dörtlük yazınız ve dörtlüğünüzün türünü gerekçesiyle belirtiniz.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**